

SLNIEČKO 5

Krista Bendová

OSMIJANKOVA ROZPRÁVKA

ČÍTANIE

Spisovateľku Kristu Bendovú medzi deťmi preslávil najmä jej kamarát Osmijanko.

Narodil sa síce v rozhlase, ale bez svojej mamy, ktorá ho vypravila do sveta na dobrodružné výpravy, by neboli ani knižné rozprávky, ktoré nás dodnes rozveselujú a učia životným múdrosťami. Aj keď jej život nebol prechádzkou ružovou záhradou, vždy písala veselo. Nielen o Osmijankovi, ale aj o opiciach, ktoré sa na ňu vyškerili z police jej troch neposedných synov. Veselé sú aj jej básničky pre deti.

Napríklad o popletenom Jožkovi Pletkovi či nevšedné príhody Samka Klamka.

Pani spisovateľka už nie je medzi nami, ale keby bola, už by sme s ňou celkom isto sedeli nad obrovskou tortou s okrúhrou stovkou narodeninových sviečok. Keď budete mať šťastie, možno ich uvidíte žiariť na januárovej nočnej oblohe.

O námesačnom učencovi

Bola raz krajina, v krajine mesto a v meste ulica nová, novučičká. Pristahovali sa sem rodiny, rodinky aj rodinôčky.

Všetko vyzeralo normálne, iba nikto netušil, že do jedného bytu sa pristahoval staručký vedec, profesor všetkých vied Bernard Bernardini. Nikomu by sa však ani vo sne neprisnilo, že čulý starček má dlhoročnú a nie celkom príjemnú chorobu – námesačnosť. Faktum paktum! V tých dňoch, presnejšie povedané nociach, keď sa na nebi zjavil spln, profesor bez ohľadu na svoju vedeckú minulosť vyliezol von oknom a prechádzal sa po strechách v dlhej nočnej košeli tak bezpečne, že by to nedokázal ani najskúsenejší televízny anténar s povrazolezeckým školením.

Nevedno prečo, ale profesor Bernardini mal pritom ešte aj chorobnú špecializáciu – na domáce úlohy. Bolo to tak: Staručký vedec sa zvečera uloží do starodávnej postele, spokojne zaspí a nevie, že okolo polnoci, keď mu blysne do okna mesačné svetlo, vstane. Vstane, vyjde oblokom, po balkónoch a odkvapových rúrach lezie až na strechy a zase dole. Do cudzích bytov vchádza, školské aktovky otvára, zošity vyberá, aj perá, a opravuje hrúbky, čiarky i početové príklady. Potom spokojne zošity uloží, zase odíde, po ozdobných fasádach veselo poskáče, a keď sa mesiac nižšie k obzoru schýli, schýli sa aj vedec do postele. Ľahne. A nikto, ani jeho verná žena nevie, čo všetko vykonal v námesačnom spánku.

Ibaže v škole na druhý deň – škandál nad škandál! Zošity dočarbané, všetky chyby síce opravené, ale celkom iným, nežiackym písmom. Ba ešte aj poznámky na okraji pripísané ako napríklad:

*Nbytočne mdlý
matematický postup.
Treba hosiť
o styroch nerných.*

Alebo:

*Učiteľská úloha nerodná
skutočnosť! Naše sídlisko
nie je pekné a nové, je iba
nové. Jeho architektónické
riešenie sa pohybuje okolo
pod svetovým priemerom.*

Alebo... aj toto stačí, pretože učitelia neveria žiakom a žiaci nijako nevedia vysvetliť, ako sa to všetko dostalo do zošitov, keď to tam ešte večer nebolo. Rodičia píšú vyhlásenia s úradným potvrdením, že písmo v zošite nie je ich vlastný rukopis, ale naopak, že nikto v ich rodine tak vedecky nečarbe.

Po niekoľkých mesiacoch si riaditeľstvo školy nevie dať inej rady – a obráti sa na detektíva Cliftona. Akurát v tom čase si lieči reumatizmus v Piešťanoch.

Detektív Clifton najprv sústredí všetky žiacke zošity a pomocou zväčšovacieho skla zistí, že všetky opravy konala jedna a tá istá osoba. Potom si rozprestrie na stole plán sídliska, okružkuje v ňom byty všetkých žiakov postihnutých opravami. Kruh okolo páchatela sa zužuje! Zužuje sa na jednu jedinú ulicu!

Vtedy detektív Clifton spraví zoznam obyvateľstva a dom od domu zisťuje, ktorí rodičia by vedeli vyrátať početové príklady žiakov základných škôl. Kruh sa ešte viacej zužuje a nakoniec v ňom ostane len jedna jediná postava – vedec Bernard Bernardini, profesor na penzii.

Detektív Clifton je spokojný. Už je mu všetko jasné, len mu je nejasné, ako to spraviť, aby staručkému vedcovi zastavil opravársku činnosť a súčasne mu neublížil. Nakoniec sa rozhodne: poprosí vedcovu manželku Bernardu Bernardiniovú, aby v dňoch mesačného splnu položila pred posteľ svojho manžela lavór so studenou vodou, ktorá profesora prebudí, ak by ho pochytil námesačný úmysel. Okrem toho detektív požiadal riaditeľstvo školy,

aby v tých nebezpečných dňoch učitelia nedávali žiakom domáce úlohy. Darmo všetci žiadali Cliftona, aby aspoň približne označil páchatela.

„Nie!“ povedal. Ani peniaze za pátranie nevzal a odcestoval späť do piešťanského bahna.

Ani profesor Bernard Bernardini sa teda nikdy nedozvie, že každý mesiac konal tajomnú činnosť pri mesačnom svite. A tak je to iste múdrejšie.

Ktoré písmenká zjedol detektív?

SLNCOVÁ PORADŇA

Krista Bendová sa narodila v Kráľovej Lehote. A prečo sa stala spisovateľkou? „V tej dedinke, v Kráľovej Lehote, nebola drogéria, a teda tam nepredávali cumle. Preto mi v ústach nič nezavadzalo a naučila som sa rýchlo a pekne rozprávať...“ Vysvetľuje.

Krista Bendová nebola len mamou rozprávok, ale aj mamou troch synov. Všetci spolu žili v trojizbovom byte s dvomi vlčiakmi a mačkou, pretože skoro každé zviera, ktoré chlapani našli na ulici, skončilo u nich doma.

Občas sa stalo, že synovia doniesli zo školy aj nejakú tú štvorku zo slovenčiny. Ich mama sa však nerozčuľovala, len im povedala, že je to ich vec, ak chcú ísť pracovať s lopatou. Chlapani sa však vynašili – dali sa na prírodné vedy.

Možno neviete, ale Krista Bendová založila v Slniečku aj Slnčovú poradňu:

Žiak Janko z Osmijankova

Čo mám robiť, keď mi učiteľ dáva trápne otázky zo života hmyzu, na ktoré neviem odpovedať?

DOBRÁ RADA:

Skôr, ako ti učiteľ stihne dať trápnu otázku, treba sa ho s vedeckým záujmom opýtať, koľko bích sa zmestí do jedného kila.

Žiačka Sofia z Dolných Vešteníc

Zaujímam sa o rôzne prírodné zjavenia. Kde by som sa mohla dozvedieť, prečo vzniklo toľko škôl a ako sa dá proti nim brániť?

DOBRÁ RADA:

Slovenské príslovie hovorí, že šťastie sa trúsi, nešťastie sype. Keď už raz ľudia vymysleli školy, nevedeli, kedy s nimi prestať. Preto sa zaviedla povinná školská dochádzka, aby tie budovy neboli opustené. Brániť sa proti tomu možno tak, že školu vychodíme čo najrýchlejšie, s najmenším počtom opakovaných tried.

©Krista Bendová
(dedičia)/LITA 2022

Aj vy si skúste položiť zaujímavé otázky a vymyslíte na ne vtipné odpovede. Nezabudnite ich poslať do Slniečka. Tri najzaujímavejšie odmeníme knižkou Kristy Bendovej.

Kamaráti,

Skončili sa nám zimné
prásmni a ja sa už veľmi
tesím do školy! Žemi neveríte?

No oraj je to tak lebo paničiteľka
mám slúbila že po prázdnách ~~to~~
povojdeme na zimný ~~stadijón~~
a budeme korčuľovať namiesto
— matematiki!

Keby to tak ~~to~~ bolo vždy, oveľa radšej
bi som chodil na vyčítanie — a asi bi mi
ani ~~ne~~ nevadilo, kebyže musím
zostať na tom korčuľovaní poškole.

ČO KEBY SI
SUŠUŠUŠU!

UHM,
UHM,
UHM!!

AUČI!

No a tak sme teda išli na štadijón a vjete vi čo? Bolo
mi nakoniec najsmutnejšie na celom svete, lebo aš tam som rútil
~~szembo~~ rúpmi za rok poriadne viraššly nohy a korč-ule ma už
hororozitánsky tlačja. Ale ~~na~~ najhoršie na tom bolo, že kto
nekorčuľoval, musel sa vrátiť do školy. (blek)

Nastastje mi mvoj kamarát
Myško porodil abí som si dal
korčule na ruky a vyskúšal
to tak. No a bolo to ešte
ovela ~~lepšie~~ lepšie ako normálne!

Korčuľoval som dolu hlavou
tak rýchlo že som stíhal hrať
hokej naraz za obidva tímy a
dal som toľko gólov že ich ani
paničiteľka nevedela porátat.

A to je ešte lepšie ako prásmniy.
Čo vi na to kamaráti?

SRDCE
NA MIESTE

MÔJ ŽIVOT NA OSTROVE

Celkom presne si pamätám, keď som pocítil, že TU je môj domov. Sedel som na hrádzi, sledoval som zurčiaci Váh a v jemnom vánku, ktorý mi previeval vlasy, som ucítil dačo neopísateľné.

Takmer od narodenia ma sprevádzali tri slová: hrádza, Sihot' a Váh... Používal som ich celkom automaticky, nelámali som si vôbec hlavu nad tým, čo by mohli a mali znamenať. Používal som ich bežne, ako keď som vravel, že mám chuť na čerstvý chlieb. Nič výnimočné. Skutočný význam týchto slov, na rozdiel od významu čerstvého

chleba, mi však unikali. Samozrejme, vedel som, že Váh je rieka, hrádza je to miesto okolo nej, kam sme sa zvyčajne chodili prechádzať, a Sihot' je miestna časť Trenčína, kde sme bývali. „Naši“ – moji rodičia – tam vlastne bývajú dodnes. Nič nezaniklo, iba sa z môjho „skutočného“ sveta mnohé presunulo do spomienok.

Až v škole som sa dozvedel, že „hrádza“ nie je iba pomenovaním pre náš prechádzkový chodník, ale že ide o stavbu, ktorú naši predkovia vybudovali okolo Váhu, aby sa pri stúpajúcej vode rieka

nevyliala z koryta a nezaplavila celú Sihot'. Sihot' vlastne tiež súvisela s vodou a jej slovníkový význam ma spočiatku veľmi prekvapil. Prekvapil ma až do takej miery, že som sa na Trenčín a na naše sídlisko musel už pozeráť úplne inak. A teraz sa podržte! Sihot' doslova znamená „malý riečny ostrov“. Takže som celé detstvo vyrastal na ostrove! Ako to, že som si nikdy nič nevšimol? Neskôr som dokonca zistil, že Sihot' je okrem Trenčína napríklad aj v Hlohovci, v Piešťanoch či v Bratislave. Ja vám neviem. Žeby bolo celé Slovensko poskladané z ostrovov?

Jasné, Trenčín nebol vždy len o našom sídlisku – ostrove. Postupne som objavoval i ďalšie jeho zákutia, spoznával históriu. Aj to, že pred takmer dvetisíc rokmi tu pobehovali rímski vojaci a vysoko do hradnej skaly vytesali odkaz, ktorý je vraj jednou z mála písomných zmienok o ich pobyte v strednej Európe.

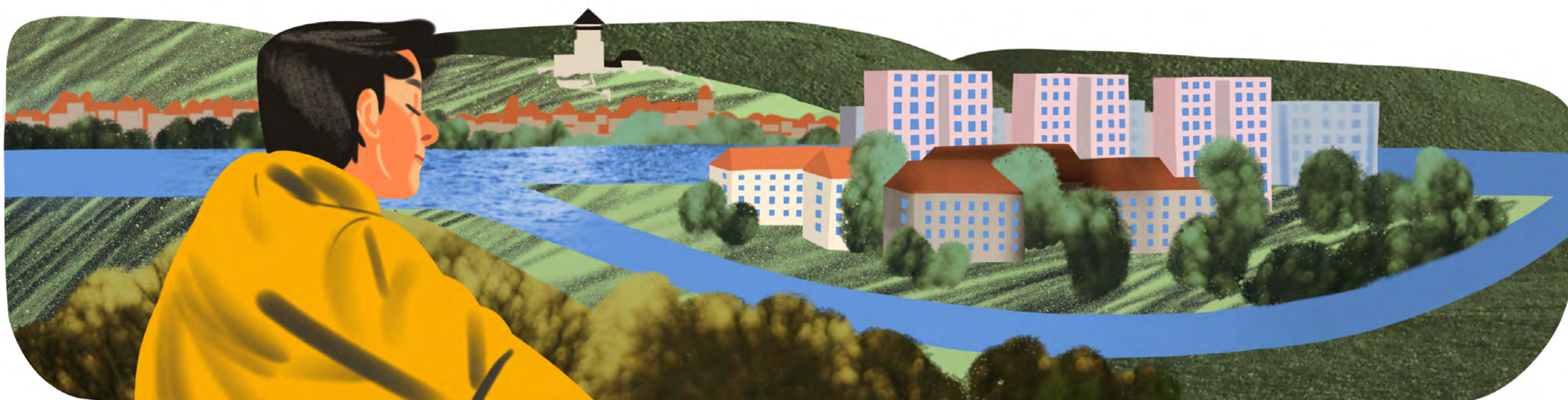
„Víťazstvu cisárov a vojska, ktoré sídlilo v Laugariciu, v počte 855 vojakov II. légie,

Matej Rumanovský je autorom knihy pre dospelákov *Príbeh nekonečných koncov*. Svoje príbehy však píše a vymýšľa aj pre mladších čitateľov – najmä pre svoju päťročnú dcéru. Úplne prvú knihu napísal a sám aj ilustroval už ako osemročný. Neskôr v škole tvoril vlastné časopisy, no prispieval aj do tlačéných a elektronických periodík. Okrem písania románov uverejňuje poviedky v literárnych časopisoch a blogy na internete.

dal zhotoviť M. V. Maximianus, legát II. pomocnej légie.“

Na rímsky nápis sme sa boli niekoľkokrát pozrieť ako školáci cez presklenú stenu Hotela Elizabeth, ktorý dnes stojí rovno pred skalou s nápisom. Vtedy sa však volal Hotel Tatra.

Ja som však ten nápis mohol vidieť kedykoľvek. Jeho sadrový odliatok mi totiž visel na stene detskej izby (na dôvod sa ma, prosím, nepýtajte). A aby toho nebolo málo, na vlastivede som sa ho musel učiť naspamäť! Skrátka ma sprevádzala celé

detstvo, no dnes si z neho pamätám už len čriepky.

Históriu Trenčína, dávneho Laugaricia, však netvorí iba hradná skala so správou Rimanov, ale i mnoho ďalších „vecí“. Napríklad hrad s jeho zákutiami: delá, ktoré kedysi chránili mosty idúce cez Váh, Studňa lásky, ktorú dal údajne vykopať zalúbený Omar pre svoju Fatimu. Podľa povesti ju kopalo až tristo Turkov a trvalo im to celé tri roky. To teda bola láska! V strašidelnej hladomorni sme si s chalanmi zo žartu dávali do klady hlavu a ruky a stvárali aj iné kúsky. Alebo Morový stĺp na hlavnom námestí, okolo ktorého sme sa vždy naháňali, alebo sme sa po ňom dokonca šplhali! Neskôr sme sa pred ním stretávali s kamarátmi a prvými frajerkami. Na jeho posolstvo a význam sme vtedy nemysleli. Bolo to čosi mimo nás, nechápali sme, prečo by sme svoju prítomnosť mali zafažovať cudzou minulosťou. Pochopili sme to až neskôr.

Trenčín je Európskym hlavným mestom kultúry 2026, na čo sme oprávnené hrdí, a ja si dodatočne vravím: nuž áno, veď Trenčín aj mňa vyformoval a vďačím mu za to, kto som. Pravda, udialo sa veľa zmien: Hotel Tatra sa premenoval na Hotel Elizabeth, na hlavnom námestí pribudla fontána, festival Artfilm sa presťahoval do Košíc, z mojich rodičov sa stali starí rodičia... Ide však o tie miesta a ten neopísateľný pocit, ktorý som prvý raz zažil pri Váhu. Stále žijú vo mne, pretože boli kedysi mojim domovom a navždy ním aj zostanú. Patrí im miesto v mojom srdci.

légia = pešie rímske vojsko
legát = veliteľ légie
periodiká = noviny a časopisy

IDE ME VĽAKOM

Cestovali ste už niekedy vlakom?
Veríme, že áno, aj keď v dnešných časoch niektoré deti rodičia vozia autom všade. Pokiaľ by to šlo, najradšej by zaparkovali rovno v školskej lavici.
Prechádzka na železničnú stanicu a cesta vlakom je však dobrodružstvo. A nie hocijaké! Aj keď niekedy prší alebo fúka, zohrieva nás dobrý pocit, že aj takto pomáhame prírode. Pretože jazdiť vlakom je ekologické!
A ešte veľký bonus: deti do pätnástich rokov môžu jazdiť vlakom zadarmo. Stačí si na stanici vybaviť preukaz. Tí najmenší nemusia mať ani preukaz. Aby im však nebolo ľúto, od sprievodcu či sprievodkyne dostávajú špeciálny detský lístok s pekným obrázkom.
Ak chcete, nakreslite si ho podľa vašich predstáv. Najkrajšie nápady uverejníme v Slniečku.

Vlak
Kto to píska na chlapčiská, aký je to chuligán? Pozri naň!
Čierny, samé sadze, celý upískaný, píska, čo len vládze, blýska očiskami!
Píska vlak, iskrí vlak, zrátaj, koľko hviezd tu je!
Dnes večer si píska každý, kto v ňom cestuje...
Za oknami cesta beží do dial'ky. Telegrafné stĺpy ako pišťalky. Že sa bojíš tmy? Pískaj si aj ty!
Večer škrťá koľajnice ako zápalky.

úryvok z básne ©Miroslav Válek (dedičia)/LITA 2022

VINŠUJEM VÁM VINŠOVICE...

DETI
V ZELENOM

Január

Hoci zima trvá presne toľko ako leto, zdá sa nám oveľa dlhšia. Január býva najstudenší mesiac roka, zvieratám sa pod snehom a ľadom ťažko hľadá potrava. Vtáky si našuchoria perie do guľky, schúlia sa do závetria, ale s prázdny bruškom často uhynú. Hlad je silnejší ako strach, preto sa zvieratá približujú k našim príbytkom. Nezabudnite im nasypať niečo zdravé.

*Zima bez ľadu,
kaša bez medu,
potok bez ryby,
sú samé chyby.*

Veľký Sečeň

Pamätáte sa na rozprávku Pavla Dobšinského O dvanástich mesačikoch? Holena s macochou poslali v januári Marušku po fialky. Pomohol jej jeden z dvanástich mesačikov – Veľký Sečeň. Praslovanské slovo sečeň súvisí so slovesom sekať. Naši predkovia vedeli, že v januári je najlepší čas na orezávanie ovocných stromov. Prúdi v nich najmenej miazgy a pri rezaní netečú.

Malí vinšovníci

Na Nový rok, zavčas rána, chodievali po domoch vinšovať menší chlapci. Zaželali domácim všetko dobré a často si aj takto zažartovali:

Vinšujem vám vinšovice,
štyri mechy šošovice.
A ten piaty fazule,
nech vás dobre naduje!

Kto priviezol tatarku?

V trinástom storočí vtrhli do našej krajiny mongolsko-tatárske hordy, ktoré napáchali veľa zla. Naši predkovia ich nazývali pohanmi. Priviezli však aj niečo užitočné: pohánku – tatarku, ktorá sa u nás udomácnila. Niekde ju volajú buková pšenica, pretože jej trojhranné nažky sa podobajú bukviciam. Pohánka však nemá nič spoločné s obilninami, je príbuzná lúčnemu štiavu. Zo zdravých pohánkových krúp sa varí kaša alebo príloha, podobná ryži. Z múky sa pečie chlieb. Tvrdý obal nažiek treba obrúsiť medzi mlynskými kameňmi. Šupy poslúžia ako krmivo pre dobytok, alebo sa z nich vyrobia liečivé vankúšiky. Keď sa nahrejú, držia dlho teplo a pomáhajú pri nachladnutí i nespavosti.

pohan = ten, kto
vyznáva mnohobožstvo
alebo modly

Stromy v zime

V krajinách, kde je po celý rok teplo a dostatok vlhky, sa stromy zelenejú po celý rok. U nás sa prispôbili ročným obdobiam. Na jeseň odčerpajú z listov všetky dôležité látky a presunú ich do koreňov. Stiahnu aj prúdiacu miazgu. Keby zmrzla, kryštáliky ľadu by poškodili rastlinné bunky. Ihličnany chráni pred vyschnutím a mrazom vrstva vosku na ihličkách. Veľké výkyvy teploty zvyknú stromy pomýliť. Preto aj uprostred zimy občas spozorujeme zakvitnutý konárik.

Ak ste mali cez Vianoce v izbe ihličnan v kvetináči, nezabudnite ho čo najskôr preniesť do chladnejšej miestnosti. Občas ho zalievajte. Do záhrady alebo na balkón ho vyneste až po mrazoch.

Medvede nemôžu spať

Podľa pranostík sa v polovici januára medveď obráti na druhý bok. Keď sa náhle oteplí a lesy sú bez snehu, medvede majú slabý spánok. Zobudí ich hlad a sú podráždené. Mlád'atá sa rodia v januári až februári. Sú veľké ako morské prasiatka. Po troch týždňoch sa im otvoria oči, ale zrak, čuch a sluch im začne fungovať až v druhom mesiaci. Zatiaľ pijú výživné mamkino mlieko a zohrievajú sa v jej teplom kožuchu. Vychudnutá medvedica s nimi vyjde von z brloha až na jar.

Ján Uličiansky

ŠKRIATOK BREPTÍK

a spisovateľ Ján Mulica

Škriatok Braňo Breptík junior bol maličký škriatok, ale mal v živote obrovské šťastie. Podarilo sa mu zamestnať sa v internetovom Rádiu Junior, ktoré vysiela pre deti.

Škriatok Breptík mal v pracovnej náplni počúvanie rozprávok z rozhlasového archívu. Jeho povinnosťou bolo sledovať, či sa do nich nejakou náhodou nedostal brbt. Teda niečo chybné.

To sa im teda podarilo. Urobili capa záhradníkom.

Breptíka však väčšmi než počúvanie rozprávok bavilo potajomky chodiť do živého rozhlasového vysielať a pliesť jazyky hlásateľom, redaktorom alebo ich hostom.

Jedného dňa sa škriatok Breptík dozvedel, že do vysielačieho štúdia má prísť obľúbený autor kníh pre deti Ján Ulica. Spisovateľ Ulica mal už svoje roky, a preto stihol napísať poriadnu kopu príbehov. Takým autorom sa hovorí „žijúci klasik“. Jeho knihy boli dokonca povinným čítaním v základných školách. Deťom to však vôbec neprekážalo, lebo jeho knižky sú veselé a čítali ich rady.

Keď už teda pán autor sedel v štúdiu, škriatok Breptík po ňom vyliezol až k jeho plešinke a schoval sa mu za odstávajúce uši. Pomyslel si:

„Keby som sa mu tak mohol vyšplhať na jeho plešatú hlavu a spustiť sa dole ako na šmyklavke!“

Aby nebol v pokušení, presťahoval sa radšej ku kolegyni redaktorke, ktorá pána Ulicu pozvala na rozhovor. V jej voňavých vlasoch, zhrnutých za ucho bolo tak príjemne, že zazíval a chcelo sa mu zaspáť. Na spánok však nebol čas... V štúdiu zasvietilo červené svetlo, redaktorka sa na pána spisovateľa milo usmiala a povedala do mikrofónu:

„Milí poslucháči, dnes máme to šťastie, že môžeme v Rádiu Junior privítať známeho autora kníh pre deti, spisovateľa a rozprávkara Jána MULICU!“

PREPÁNAJÁNA!

V štúdiu nastalo rozpačité ticho.

Redaktorka sa prestala usmievať a pán spisovateľ Ján Ulica sa zhlboka nadýchol. Po chvíli povedal:

„Chceli ste byť vtipná, moja milá? Nevoľám sa Mulica, ale Ulica, aj keď sa to rýmuje!“

Redaktorka očervenela ako jarná reďkovka a začala sa ospravedlňovať, že ona sama nevie, ako jej to vykĺzlo z úst...

Pán spisovateľ ju zastavil.

„Ja síce nie som urážlivý, ale uznáte, že po takomto privítaní už nemám chuť odpovedať na vaše otázky.“

Redaktorka sa však ešte snažila zachrániť situáciu:

„Pán spisovateľ, prosím... Naozaj to nebolo naschvál. Nevie, či to viete, ale nedávno sa u nás v rádiu zamestnal škriatok Breptík, a ten nám občas spôsobuje takéto neprijemnosti.“

Nahnevaný pán Ulica však redaktorku znovu rázne zastavil:

„Prepáčte, ja som síce autor rozprávkových kníh, no nijako vám nemôžem uveriť, že by bol vo vašom rádiu zamestnaný na-o-zaj-stný živý škriatok, ktorý vám tu pletie jazyky. To vy ste asi celá popletená.“

Mladučká redaktorka nemo prikývla. Mala pre pána Jána Ulicu pripravených trinásť krásnych otázok, medzi nimi aj tú, či naozaj verí na rozprávky. Urazený pán spisovateľ Ulica sa zaťal ako mulica, vstal od mikrofónu a bez pozdravu odišiel zo štúdia.

Červené svetlo zhaslo a v rádiu sa namiesto rozhovoru ozvala veselá detská pesnička. Zronená redaktorka sedela v štúdiu a po lícach jej stekali slzy.

Pán spisovateľ išiel domov pešo. Cestou sa upokojil a začalo ho škriekať, že pre obyčajné prerieknutie sa tak vytočil.

„Som ja ale starý somár,“ vzdychol si.

Vieme, že mulica nie je somár, ale križenec samice somára a samca koňa. Mulice bývajú veľmi pracovité, ale zanovité ako somáre. Pán Ulica očervenel od hanby.

„Mal by som sa vrátiť do rozhlasu a ospravedlniť sa. Určite to tá redaktorka neurobila naschvál. Istotne sa jej páčia moje knižky. Možno jej ich čítali v postieľke, kým ešte bola malým dievčatkom. Redaktorka rádia musí byť predsa vzdelaná osoba, nemôže to byť nejaká...

BLBÁ BREBTA!“

Našťastie, nevyslovil to nahlas, pretože ani jedno z tých pomenovaní nebolo spisovné a spisovateľovi absolútne

nepatrilo do úst. Pán Ulica si odrazu spomenul na jednu starú múdrosť, ktorá hovorí, že existuje päť vecí, ktoré človek nedokáže vziať späť:

Hodený KAMENŤ...

SLOVO, ktoré vyletelo z úst...

PRÍLEŽITOSŤ, ktorú sme premeškali...

ČAS, ktorý uplynul...

a DÔVERU, ktorú sme stratili.

Pán Ulica sa rozhodol, že na druhý deň kúpi veľkú kyticu a pôjde sa do Rádia Junior ospravedlniť. Veď človek, ktorý napísal toľko kníh, chodí na besedy do knižníc a škôl, sa nemôže uraziť, ak sa niekto preriekne. Navyše ak je to spisovateľ, ktorý túžil po tom, aby sa raz, keď tu už nebude, jedna z ulíc v jeho rodnom meste volala

ULICA JÁNA ULICU.

Pokračovanie nabudúce.

Krista Bendová

Ako Jožko Pletko poobliekal všetko

Fučí vietor, sprýchlo lístie,
stromom bude zima iste.

„Tu máš, jabloň, rukavičky,
stoknem ti ich na vetvičky.“

Čerešni zas na nôžky
obujem dve ponožky.

Čiapku bude nosiť hruška,
neodmrznú hruške ušká.

Nech aj slivke dobre je –
pulóver ju zohreje.

Hopsarasa, či som rád!
Obliekol som celý sad!

Ako Jožko Pletko pozašival všetko

Našiel Jožko ihlu, nite
a čo spravil – uvidíte.

Prvý začal hromziť tata:
„Nemôžem vliezť do kabáta!“

Potom zasa mama kuká:
„Kde mám otvor do klobúka?“

Dedko kričí: „To je veľa!
Kto ma prišiel do fotela?“

Nevprace sa tetka, strýc
do sukne a nohavíc.

Iba Jožko zúbky cerí:
„Už niet v dome ani diery!“

©Krista Bendová
(dedičia)/LITA 2022

Z knižky Kristy Bendovej Bola raz prvá trieda, ktorú zostavila Mária Števková a pripravilo Vydavateľstvo Buvik.

TOVÁREŇ STRATENÝCH SNOV 14.

MAREK RUBEC & ANDREJ KOLENČÍK

RÝCHLO DO VOZA! BUDEME RÝCHLEJŠÍ. MUSÍME ZASTAVIŤ MEGAKORPORÁTNIKA AVRÁTIŤ VÁS DOMOV.

V TAKOMTO SOM SA EŠTE NEVIEZLA, ŽIADNY SMRAD Z VÝFUKU. JE TO JEDNO Z POSLEDNÝCH ZACHOVANÝCH SOLÁRNYCH VOZIDIEL, KTORÉ MÁ MEGAKORPORÁTNÍK VO SVOJEJ MÚZEJNEJ ZBIERKE. S TOMOM SME HO POTIAHLI.

MYSLÍM, ŽE SI HO PONECHÁVA AKO PRIPOMIENKU SVOJICH KLIMATICKÝCH ZLOČINOV.

POZOR, ZÁKRUTA!

NA TO TI VERU NEVIEM ODPOVEDAŤ, TOM... VIDEL SI, ČO SA Z NEHO STALO. A ČO BUDE S BENJIM?

POSLEDNÝ PLASTOR, JE TO PRAVDA?

TAK TO NIE JE.

BENJI JE NAŠ KAMARÁT. AK BUDE S NAMI, TAK SA NEZMENÍ!

VÔBEC TI NEŠLO O NÁS, INŠPEKTOR MAL PRAVDU, CHCEL SI NAŠ UNIEŠŤ, TEDA BENJIHO!

NIE JE TO TAKÉ JEDNODUCHÉ, GRÉTA.

OKAMŽITE NÁM ZASTAV, POČUJEŠ?!

HAF! HAF!

POĎ, TOM, PADÁME ODTIAL'TO! PORADI'ME SI SAMI.

ČIŽE TY SI OD ZAČIATKU VEDEL, ŽE Z BENJIHO SA STANE MEGAKORPORÁTNÍK? TO PRETO SI ZA NAMI PRIŠIEL STROJOM ČASU?!

JA SOM...

VÔBEC TI NEŠLO O NÁS?!

POČKAJTE! TO NIE JE DOBRÝ NÁPAD.

POKRAČOVANIE NABUDÚCE.

Rok dobrých správ 2022

Ilustrátor a režisér animovaných filmov Martin Smatana má rád ručnú prácu. Svoje ilustrácie a filmy tvorí tak, že veľa strihá, ukladá, kombinuje. Občas aj lepí či šije. Najčastejšie pracuje s textilom a papierom.

Knižka Rok dobrých správ je už druhá kolekcia milých príbehov z celého sveta.

Martin hovorí, že najdlhšie mu trvá nachádzať dobré správičky. Potom si ceruzkou nakreslí, ako by obrázok mohol vyzeráť. Vyfarbí ho, aby vedel, aké látky sa mu budú na ilustráciu hodiť. Nakoniec strihá, lepí, ukladá, ale aj osvetľuje, fotí a k hotovej ilustrácii pridáva text.

Máme pre vás dobré správy!

Túto vetu chceme počuť všetci, najmä v časoch, keď cítime, že dôvodov na radosť je akosi pomenej. Hoci sa nám to tak môže niekedy zdať, dobré správy z médií nezmizli, len ich možno treba o trochu viac hľadať.

Žiaci a žiačky z amerického Bradfordu postavili hendikepovanému spolužiakovi drevený prístrešok na zastávke autobusu, aby ho ochránili pred výčini počasia.

Dvaja českí turisti sa rozhodli, že počas cesty okolo sveta urobia niečo pre čistejšiu planétu. Na miestach, ktoré navštívili, upratovali spolu s miestnymi obyvateľmi parky, ulice a pláže.

Manželia veterinári Valentína a Leonid Stojanovci z Odesy premenili svoj dom na útulok pre opustené zvieratá z ukrajinských miest postihnutých vojnou.

ÚLOHY

Spomeňte si na radostné udalosti a príbehy s dobrým koncom v rodine či vašom okolí a napíšte si svoj zoznam dobrých správ. Jednu z nich vyberte a skúste ju nakresliť a vyfarbiť.

Zahrajte sa na ilustrátora Martina a povyberajte staré látky či papiere. Strihajte, šite, lepte a vytvorte ilustráciu vašej unikátnej dobrej správy.

Ilustráciu naskenujte alebo odfoťte a pošlite do redakcie Slniečka. Ilustrátor Martin Smatana sa im veľmi poteší a tú najzaujímavejšiu vydavateľstvo Monokel odmení knižkou.

JOJO BOJO A STRAŠIDLÁ STRAŠNÉ AŽ STRACH. ACH!!!

Krista Bendová vymyslela pre Slniečko niekoľko humorných seriálov. Jedným z nich je aj tento, ktorý s ilustrátorom, grafikom a animátorom Janom Meisnerom vytvorili v školskom roku 1972/73.

Miestny rozhlas hlási: „Z cirkusu utiekol lev! Kto ho zbadá, nech najprv utečie, a potom zatelefonuje na číslo 00001.“

Vykračuje si Jojo opatrne, obzerá sa na všetky strany. Tam je! Na balkóne. Len krásna hriva sa mu vlní vo vetre.

Prihrmeli požiarnici, striekajú na balkón. Aj slzotvorné bomby hádžu, takže plače celá ulica.

Z domu vybehol dlhovýslý mládenec. Zlatú hrivu má zmoknutú. Jojo plače od slzotvorného plynu aj od hanby. To je strašné, čo môže spôsobiť strach!

A tu... jaj! Rovno do tváre mu zavrčí lev. „Nebojím sa ťa, mládenec,“ vraví Jojo hrdinsky. „Ak chceš, poďme na kofolu.“

Všetci zutekali, iba Jojo sedí s levom v cukrárni. Lebo tak je to na svete: KTO SA NEBOJÍ, S TÝM SA AJ LEV SKAMARÁTI!

Deň slovenskej kultúry v Nórsku

Od novembra minulého roka budú čítať slovenské knihy a špeciálne vydanie časopisu Slniečko nórske deti. Osobne ich predstavili traja naši autori: Marek Vadas knihu Útek, Monika Kompaniková Hlbokomorské rozprávky a Alexandra Salmela košatý príbeh Strom v najväčšej a najkrajšej knižnici v Oslo počas Dňa slovenskej kultúry v Nórsku. Žiaci Waldorfskej ZŠ v Lørenskog na besede so spisovateľkou nakreslili Blöeglöekovi takéto pekné stromy:

Nepriateľ mráz

Radosť mám a idem von, zimný mráz však spravil zhon. Rýchlo bežím znova dnu, radšej hrám s rodinou hru.

Monopoly, zvieratá... Už som zase vysmiata. Zasvietilo slniečko, hneď mi bolo teplučko.

Bianka Boháčová z Pohorelej, ocenená v súťaži Škultétyho rečnovanky

Frasena

William Fra

Lova

Zaslaním odpovede dáva účastník súťaže súhlas so spracovaním svojich osobných údajov pre potreby vyžrebovania a zasielania výhier. Šesť mesiacov po žrebovaní budú korešpondenčné lístky a listy s odpoveďami na súťažné otázky skartované a e-mail vymazané.

Instagram: [slniecko_casopis](#)
Facebook: [@casopisSlniecko](#)

VÝSLEDKY SÚŤAŽÍ

SLNIEČKO Č. 3

SRDCE NA MIESTE
Z tých, ktorí nám správne napísali, že Juraj Rayman strávil svoje detstvo v Žiline, sme vyžrebovali Hanku Kádekú z Nových Zámkov, Alexa Moravčíka z Liptovského Mikuláša a žiakov 3. A ZŠ s MŠ v Diviakoch nad Nitricou. Posielame im knižku Juraja Raymana z vydavateľstva Slovart.

HOVNIVÁL HUGO
Príslovie Menej je niekedy viac a austrálske zvieratko vombat priniesli šťastie týmto úspešným súťažiacim: žiakom 4. A zo ZŠ Medňanskej v Ilave, Timei Stašovej z Liptovskej Lúžnej a prváčikom III. odd. ŠKD (1. C) pani vychovávateľky Marcely Duchkovej zo ZŠ Grösslingovej v Bratislave.

O PEKNEJ KNIŽKE
Z tajničky ste sa dozvedeli, že najstarší brat z knižky Michala Hvoreckého Leboreto sa volá Martin. Literárne informačné centrum posielalo túto knižku štyrom vyžrebovaným výhercom: Eme Paľovej z Fintíc, Agátke Kucirkovej z Prešova, Timejke Tatarkovej z Oravského Veselého a druhákovi PaedDr. Erika Beretu zo ZŠ Mládežníckej v Púchove.

SLNIEČKO

UMELECKÝ MESAČNÍK
PRE ŽIAKOV 1. – 5. ROČNÍKA ZŠ
Založené v Matici slovenskej v roku 1927
Vydáva Literárne informačné centrum, štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR.
IČO: 31752381, Evidenčné číslo: EV3197/09

Adresa redakcie: Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava.
Telefón: 02/20473513
e-mail: slniecko@litcentrum.sk
Šéfredaktorka: Lubica Kepštová
Redaktorka: Kristína Soboň
Grafická úprava: Janka Bálik
Obálku nakreslili: Matej Ilčík
Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia
Číslo vyšlo 20. 12. 2022

Tlač KASICO, a. s., Hagarova 9, 831 51 Bratislava
Rozširuje ARES, spol. s r. o.
Elektrárnská 12091, 831 04 Bratislava
Telefón: 0800141911
Mediaprint-Kappa Pressegrasso, a. s., Bratislava
Slovenská pošta, Uzbecká 4, 820 14 Bratislava
Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta
Cena jedného výtlačku je 1,50 €
Ročné predplatné 15,00 €

O PEKNEJ KNIŽKE

Na svete je veľa ľudí, ktorí sa snažia zachrániť našu planétu pre všetky deti, deti ich detí a ďalšie deti, ktoré sa narodia v budúcnosti. Taký je aj hrdina knižky spisovateľa Jána Uličianskeho Pán Nápad. V svojom domčeku má tajné sklápacie dverka. Sú také malé, že cez ne musí prechádzať po štyroch, ale keď sa za ním zaplesnú, ocitne sa v krásnej čudesnej krajine. Na dobrodružných výpravách vždy zachráni nejaké zvieratko, ktoré uňho nájde nový domov. Všetky zvieratká, aj Pána Nápada namaľoval ilustrátor Juraj Martiška.

Knižke sa tento rok dostalo významnej pocty – bola zaradená do katalógu Medzinárodnej knižnice pre mládež White Reaven v nemeckom Mníchove, do ktorého odborníci vyberajú 200 najlepších detských kníh z celého sveta.

V osemsmierovke sa ukrýva obľúbené zvieratko Pána Nápada, ale aj pána spisovateľa Uličianskeho. Knižku vydalo vydavateľstvo TRIO Publishing a pošle ju trom z vás, ktorí budú mať šťastie pri zrebovaní. Tajničku nám pošlite do 25. januára na adresu Slniečko, Literárne informačné centrum, Námestie SNP 12, 812 24 Bratislava alebo na e-mail: slniecko-sutaze@litcentrum.sk.

K	Z	L	O	M
A	O	R	S	R
L	L	C	A	Á
A	R	T	Ú	Z
N	O	T	A	R

Keď v osemsmierovke nájdete a prečiarknete uvedené slová, zostane vám päť písmeniek, z ktorých si zostavíte tajničku.

zlom, Alan, Alta, zraz, art, nota, mráz, osa

